

شورای عالی انقلاب فرهنگی

دبیرخانه هیأت حمایت از کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره
(ویژه علوم انسانی و معارف دینی)

سازمان، آیین نامه و شرح وظائف

کرسی های علمی هیأت حمایت از کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره

دبیرخانه هیأت حمایت از کرسی های نظریه پردازی

بهار ۱۳۸۸

بسمه تعالی

سازمان، آیین نامه و شرح وظائف کرسی های علمی هیات حمایت از کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره

مقدمه: بر اساس مادهی ۱۱ و ۱۲ نظامنامه و آیین نامه های مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، کرسی های علمی، مراجع علمی فرآیند برگزاری "اجلاسهای نقد و ارزیابی، دفاع و داوری" دربارهی نظرات و نظریهها و نقدهای مطرح شده تحت نظارت کرسی های علمی هیات حمایت، و نیز بازوان کارشناسی هیأت و دبیرخانهی آن هستند. هر کرسی علمی با عضویت حداقل هفت تن از صاحب نظران و متخصصان حوزهی موضوعی یکی از کرسیهای علمی و تحت ریاست یکی از شخصیتهای علمی صاحب صلاحیت و صاحب نام آن حوزه، تشکیل و طبق این آیین نامه و در چارچوب وظائف مندرج، فعالیت می کنند.

مادهی یک) تعاریف:

- ۱- **کرسی علمی:** مسندی است علمی، متشکل از صاحب نظران و متخصصان که در یک حوزهی تخصصی و پیشنهاد رئیس کرسی که با تایید شورای علمی فعالیت می کنند.
  - ۲- **اجلاسیه:** به جلسه ای رسمی اطلاق می شود که طبق ضوابط و مقررات برگزاری کرسی ها، جهت نقد، ارزیابی، دفاع و داوری نظریه ها تشکیل می شود.
  - ۳- **شورای داوری:** به مجمعی از خبرگان علمی در حوزهی خاص اطلاق می شود که برای ارزیابی روشمند و علمی نظریه جدید، نظر نو یا نقد تازه، با پیشنهاد دستگاه مجری و تایید کرسی علمی مربوط تعیین می شود، و ارزشیابی و داوری نهایی مدعای مطرح شده در کرسی بر عهده آن است.
  - ۴- **کمیتهی ناقدان:** به جمعی از متخصصان رشتهی علمی خاص اطلاق می شود که وظیفهی نقد علمی مدعاهای مطرح شده در اجلاسیهها را عهده دار است.
  - ۵- **نوآوری:** به ارائهی روشمند هرگونه نظریه، نظر، رویکرد و نقد علمی جدید در ساحات و سطوح مختلف اطلاق می شود. نوآوری دارای سطوح مختلفی است، برخی سطوح آن فراتر از نظر و برخی دیگر فراتر از نظریه است.
  - ۶- **نظریه پردازی:** ارائهی نظریهی علمی جدید که محصول مطالعه و پژوهش روشمند و برخوردار از سطح علمی لازم بوده، دارای مبانی، منطق، فرضیه و دلایل کافی و ساختار علمی مناسب و کاربرد در خور باشد.
  - ۷- **نقد:** استقراء مستدل، متقن و مستند مجموعهی محاسن و معایب یک مکتب، نظریه، و نظر یا اثر علمی، در مسیر ابطال یا تکمیل آن نظریه، با رعایت ادبیات رشتهی علمی مربوط و منطق و اخلاق نقد، که از چارچوب نظری و ساختار علمی روشن برخوردار باشد.
  - ۸- **مناظره:** به هرگونه مباحثه رو در رو، روشمند و منطقی میان دو صاحب نظر، که به گونهی نقادانه دیدگاهها و نظریات یکدیگر را دربارهی موضوعی خاص به چالش می کشند تا دیدگاه برتر، محرز گردد، گفته می شود.
- مادهی دو) اهداف:**

برای کرسی های علمی می توان دو هدف اصلی احصا نمود:

- ۱- تضمین کیفیت تخصصی و ارتقاء سطح علمی روند برگزاری اجلاس های نقد، ارزشیابی و داوری طرح های علمی واصله به هیات حمایت از کرسی ها.
- ۲- پدید آمدن بستر مناسب برای گسترش و روانی ارتباط عالمان و متخصصان صاحب نظر با هیات حمایت از کرسی ها.

ماده ی سه) وظایف:

شرح وظایف کرسی های علمی ، بر اساس ماده ی ۱۲ نظامنامه مصوب به شرح ذیل است :

- ۱- نظارت بر روند و فرآیند برگزاری اجلاس های نقد، ارزشیابی دفاع و داوری نظریه ها، نظرات و نقدهای علمی.
- ۲- شناسایی و ترغیب و جلب نظر نظریه پردازان و نقادان برای بهره برداری از فرصت کرسی ها.
- ۳- واری اجمالی محتوای طرح های واصله جهت برگزاری اجلاس های نقد، ارزشیابی، دفاع و داوری.
- ۴- بررسی و تأیید صلاحیت علمی اعضاء شورای داوری و اعضاء کمیته ی نقادان پیشنهادی .
- ۵- تعیین داوران و ناقدان صالح برای اجلاس های غیر وابسته به دستگاهها، بر اساس با تفویض اختیار از شورای علمی دبیرخانه.
- ۶- تعیین رییس شورای داوری و نماینده ی هیأت حمایت، در هر یک از اجلاس های،
- ۷- استماع گزارش برگزاری اجلاس ها و ارزیابی علمی فرآیند آن،
- ۸- پیشنهاد چگونگی حمایت از طرح های علمی، در موارد خاص،
- ۹- ارائه ی مشاوره ی علمی به دبیرخانه، و مجمع هیأت،
- ۱۰- تهیه و تدوین اولویتهای علمی حوزه ی کرسی مربوط.

ماده ی چهار) ارکان:

هر یک از کرسی های علمی دارای ارکان زیر است:

۱- رئیس: رئیس کرسی عهده دار وظایف زیر است:

- ۱- ۱) شناسایی و جذب متخصصین و استادان برجسته برای عضویت پیوسته و یا نا پیوسته در کرسی علمی،
- ۲- ۱) تشکیل و اداره ی جلسات کرسی ها،
- ۳- ۱) ارائه ی مشاوره علمی به دبیر و دبیرخانه،
- ۴- ۱) تنظیم اولویتهای علمی طرح های واصله به کرسی، جهت طرح در کرسی، برای تصویب.
- ۵- ۱) نظر دهی اولویت طرحنامه های علمی کرسی، جهت طرح در کرسی، برای تصویب.

- ۲ - **نائب رئیس:** یکی از اعضاء کرسی علمی که دارای صلاحیت علمی لازم که به پیشنهاد رئیس و به تأیید اعضاء کرسی رسیده و می تواند در جلساتی که رئیس به دلایلی شرکت نمی کند به جای ایشان حضور داشته باشد.
- ۳ - **دبیر:** فرد دارای صلاحیت علمی و مدیریتی جهت برنامه ریزی و رسیدگی به مسائل کرسی علمی که رئیس کرسی را در ایفای وظایف خود یاری می کند. دبیر به پیشنهاد رئیس دبیر خانه و توافق با رئیس کرسی انتخاب می شود.

۴- **کارشناس:** یکی از کارکنان حوزه معاونت علمی که مقدمات برگزاری جلسات و تنظیم صورت جلسات و کلیه هماهنگی های اداری را با هماهنگی رئیس کرسی انجام می دهد.

- ۴- **اعضای پیوسته:** صاحب نظران عضو کرسی های علمی هستند که به حکم رئیس هیات تعیین گردیده و حضور اکثریت آنها برای رسمیت یافتن جلسه کرسی علمی ضروری است.
- ۵- **اعضای وابسته:** صاحب نظرانی که عنداللزوم و حسب مورد به جلسات کرسی علمی دعوت می‌شوند یا در برنامه‌های کرسی همکاری علمی خواهند داشت.

ماده‌ی پنج) نحوه‌ی فعالیت:

فعالیت هر یک از کرسی های علمی، حسب اجماع اعضای کرسی و نیز طبق ضرورت و اولویت های کاری مشخص می‌شود. جلسات کرسی، هر ۱۵ روز یا ماهانه با دعوت مکتوب توسط رییس کرسی و با حضور اعضای پیوسته، برگزار می‌گردد و دستور کار آن نیز توسط کارشناس با مشورت دبیر آماده و با تأیید رییس کرسی تنظیم می‌شود. این آیین نامه در چهارمین جلسه شورای علمی مورخ ۱۳۸۸/۳/۱۶ به تصویب رسید.

ماده‌ی الحاقی حمایت‌ها و برنامه‌های پیرامونی درباره اجلاس‌های با دفاع موفق و کرسی‌های ترویجی:

مدعاهای علمی که با تشکیل اجلاس‌های رسمی، پس از نقد و ارزیابی و دفاع، از سوی شورای داوری، تعیین رتبه شده، امتیاز کافی، کسب می‌کنند، برحسب مورد، از حمایت‌های زیر برخوردار می‌گردند:

الف) حمایت‌های حقوقی:

۱. معرفی صاحب نظریه و اثر مکتوب به بنیاد نخبگان، صندوق حمایت از پژوهشگران، جشنواره‌ی فارابی، جشنواره‌ی خوارزمی، جشنواره‌ی حوزه، جشنواره‌ی کتاب سال، و دیگر جشنواره‌های ملی و خارجی و خانه کتاب و ...

۲. هماهنگی لازم برای محاسبه و اعمال امتیاز ارتقاء مرتبه علمی در اجلاس‌های با دفاع موفق و کرسی‌های ترویجی و دستگاه مربوطه طبق آیین‌نامه‌ی وزارت علوم (ماده ۲ بند ۱۶) به این شرح می‌باشد:

نقد نظرات دانشمندان بصورت ارائه مقاله در کنفرانس‌های ملی و بین‌المللی و یا کرسی‌های نظریه‌پردازی تا ۳ امتیاز و حداکثر ۷ امتیاز تعلق می‌گیرد. و همچنین امتیازهای مربوط به کرسی‌های موفق به شرح زیر می‌باشد:

• نظریه‌پردازی در کرسی‌های نظریه‌پردازی ۶ امتیاز حداکثر تا ۱۲ امتیاز

• نقد در کرسی‌های نقد ۴ امتیاز حداکثر تا ۸ امتیاز

• مناظره در کرسی‌های مناظره ۲ امتیاز حداکثر تا ۴ امتیاز

۳. پرداخت مبلغ مصوبات هدایی از سوی دبیرخانه.

ب) حمایت‌های علمی:

۱. تألیف مجموعه‌ی مقالات در نقد و شرح نظریه و نظر و نقد موفق.

۲. تشکیل جلسات و میزگردهای شرح و نقد با حضور یا در غیاب صاحب نظر.

۳. تمهید کاربردی کردن نظریه و اثر بخشی آن، در شئون کشور، حسب مورد.

۴. هدایت رساله های علمی دکتری در جهت شرح ، تفصیل، ارزیابی، نقد و کاربردی کردن ابداعات و نظرات و نظریه های دفاع شده.
۵. تأمین امکانات مادی لازم در جهت تکمیل تحقیق، ازسوی محقق.
۶. استدامه ی نقادی تفصیلی از سوی ناقدان مختلف به انحاء گوناگون.

بند ج) حمایت های ترویجی و اجتماعی:

۱. انتشار گزارش نامه ی علمی رسمی اجلاسیه ی ، ارزیابی و دفاع. به عنوان کتاب کرسی.
  ۲. انعکاس خبری مناسب در مورد جریان برگزاری و نتایج علمی آن.
  ۳. انتشار نظریه ، نوآوری و نقد در پایگاه اطلاع رسانی هیأت حمایت.
  ۴. ترغیب مؤسسات و شخصیت ها به برگزاری جشن و اعطاء هدایا به محقق صاحب نظر.
  ۵. پیگیری آموزشی کردن نظرات، نقدها و نظریه های موفق و مرجع در متون درسی .
  ۶. اطلاع رسانی ، پیوسته به متخصصان حوزه ی علمی مرتبط با نظریه ها در داخل و خارج، در مورد توسعه و تکامل نظریه.
  ۷. برگزاری رونمایی برای اثر حاوی نظریه و نظر و نقد موفق، در محیط ها و مجامع مناسب.
  ۸. سعی در تبدیل یافته های نظریه های موفق به صورت فناوری، برحسب اقتضاء.
  ۹. ترجمه ی یافته های نظریه های موفق به زبانهای خارجی (به ویژه عربی و انگلیسی).
  ۱۰. اجرایی کردن مقدمات شرکت صاحب کرسی برای ارائه ی مقاله در کنفرانس های بین المللی.
- ماده ی الحاقی در هفتمین جلسه ی شورای علمی، مورخ ۱۳۸۸/۶/۷ به تصویب رسید.

تذکر:

پاره یی از موارد یاد شده، از سوی دبیر خانه ی هیات حمایت انجام می پذیرد، برخی دیگر توسط نهادها و دستگاههای مسؤول و مرتبط.

ماده شش) شرایط و چگونگی انتخاب رئیس و اعضای کرسی های علمی

۱- اعضای پیوسته کرسی های علمی باید از میان صاحب نظران دارای مرتبه ی استادی یا مدرس سطوح عالی ، دانشیاری یا مدرس خارج با عدم رکود علمی (دارای کارنامه علمی قوی) و یا دارای اجلاسیه کرسی موفق باشند. تبصره ۱: در صورت نبود افراد دارای شرایط مزبور، استادیاران صاحب صلاحیت با عدم رکود علمی (دارای کارنامه علمی قوی)، پس از تایید اعضای کرسی مربوط و ارائه دلایل توجیهی به شورای علمی و پس از اخذ تایید پذیرفتنی است.

۲- اعضای اولیه کرسی علمی توسط دبیر و تایید شورای علمی و پس از رایزنی با مجامع علمی و صاحب نظران حوزه های علمی و در ادامه با پیشنهاد کرسی مربوطه و تأیید شورای علمی دبیرخانه انتخاب می شوند. تبصره ۲: هیچ یک از اعضا نمی توانند در بیش از دو کرسی علمی به عنوان عضو پیوسته حضور داشته باشند.

۳- برای اداره کرسی ها، یکی از متخصصان دارای شرایط به پیشنهاد دبیر، با تایید رییس هیأت و پس از تصویب اعضا، به عنوان رییس کرسی منصوب می شود.

تبصره ۳: در صورتی که رییس کرسی از افراد خارج از اعضای پیوسته انتخاب شود، عضو پیوسته کرسی قلمداد می گردد.

۴- حکم رییس کرسی و اعضای کرسی ها از طرف رئیس هیات و به مدت ۳ سال صادر می شود.
تبصره ۴: انتخاب مجدد رییس و اعضای کرسی بلامانع است.

۵- به منظور بهره گیری از مراکز مختلف علمی، از هر گروه علمی، حداکثر دو نفر با گرایش متفاوت علمی، می توانند در یک کرسی عضو شوند.

تبصره ۵: در موارد خاص موضوع در شورای علمی مطرح و نسبت به آن تصمیم گیری خواهد شد.

۶- در کرسی هایی که پراکندگی رشته ها در دستگاه ها زیاد نباشد و یا افراد دارای شرایط در یک دستگاه متمرکز باشند، حداکثر تا پنجاه درصد اعضا می تواند از یک دستگاه انتخاب شوند.
تبصره ۶: عضو یک دستگاه به کسی گفته می شود که با آن دستگاه به صورت تمام وقت همکاری می نماید.

۷- تعداد اعضای پیوسته کرسیها، حداقل ۷ و حداکثر ۱۱ نفر است ، در مواردی که تعداد حوزه های اصلی و در مظان نوآوری یک کرسی ایجاب کننده نیروهای بیشتر باشد، رئیس کرسی پس از دریافت نظر اعضا، نسبت به حضور فعال و لازم افراد پیشنهادی حوزه مربوطه، به صورت موردی برای شورای علمی اقامه دلیل و اخذ مجوز می کند.

این ماده افزوده به آیین نامه کرسی های علمی در ۷ بند و ۶ تبصره در جلسه ۸۰ هیأت به تصویب رسید